

Zpravodaj

číslo 19

ročník 22

Zemědělský svaz ČR, Hybernská 38, 110 00 Praha 1, tel.: 226 211 000, www.zschr.cz

Škody působené zvěří

Úvodem dané problematiky škod zvěří na zemědělských pozemcích, polních plodinách a zemědělských porostech v oblasti uplatňování a oceňování výše náhrady škody ve smyslu zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, a na něj navazující další právní normy je třeba podotknout, že poslední léta si vyžádala mnohá řešení problémů s tím spojených.

Škody působené zvěří na honebních zemědělských pozemcích, polních plodinách a zemědělských porostech je jedno z témat, k němuž se vlastníci honebních pozemků a uživatelé honiteb vracejí s obavami, jaký bude jejich počet, rozsah a stanovená výše.

Řešení narůstajících rozporů souvisejících se vznikem škody mezi vlastníky honebních pozemků (jejich uživateli) a držiteli honiteb, působených provozem myslivosti a zvěří, si doslova vynucuje uvedený problém řešit a hledat adekvátní možnosti nápravy směřující k oboustranné spokojenosti.

Uplynulá léta potvrzují skutečnost, že škody působené zvěří jsou problémem dlouhodobým a nelze ani do budoucna počítat s tím, že se nám je podaří zcela a bezesbýtku v budoucnu vyřešit. Existence zvěře v naší přírodě je dána a současně podmíněna potravou, která je pro její život a existenci nezbytná. Volně žijící zvěř v naší přírodě je konečnou součástí i našeho národního bohatství. Z uvedených důvodů je nanejvýše žádoucí, abychom při posuzování škod způsobených zvěří na zemědělských pozemcích a polních plodinách z hlediska objektivní přístupovosti diferencovaně a s potřebnou odpovědností.

Získané poznatky při řešení škod působených zvěří potvrzují skutečnost, že vlastníci honebních pozemků, ale i uživatelé honiteb nepřistupují při řešení škod s požadovanou objektivitou a zejména potom s pocitem odpovědnosti ve smyslu zákona o myslivosti č. 4549/2001 Sb., a na něj navazující další právní předpisy. V mnohých případech to vyplývá i z neznalosti uvedených právních norem, které jsou v našich právních předpisech pro odpovědné subjekty taxativně vymezeny. Jde především o naplnění ustanovení § 53 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, který mimo jiné ukládá vlastníkově (uživateli) honebních pozemků, činit k zabránění škod zvěří přiměřená opatření. Stejná přiměřená opatření ukládá zákon činit se souhlasem vlastníka honebních pozemků i uživateli honiteb. Jde v podstatě o soubor takových opatření, která směřují k zamezení vzniku škody nebo k její minimalizaci jako budování lehkých oplocení, známých ohradníků, různá signalizační a zvuková zařízení, odpuzující nátěry apod.

V návaznosti na přiměřená opatření související s eliminací škod zvěří je velmi v malé míře vlastníky honebních pozemků využíváno ustanovení § 39 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, které stanovuje snížení stavů zvěře až po zrušení jejího chovu. Mimo jiné uvedené ustanovení zákona umožňuje pro případ, že pokud nelze škody působené zvěří snížit žádnými technickými

priměřenými a ekonomicky únosnými způsoby – může orgán státní správy myslivosti na návrh vlastníka (uživatele) honebních pozemků požádat o snížení stavu zvěře až na minimální stav, popřípadě zrušit chov zvěře, který škody působí. Pokud se tak stane, jde o velmi složitý zásah do chovu zvěře a přírody, který je třeba činit ve spolupráci s uživatelem honitby, orgánem ochrany přírody, orgánem státní správy lesa a státní správy myslivosti.

Konstatování v tomto směru lze charakterizovat tím, že v návaznosti na ustanovení § 53 a § 39 zákona o myslivosti směřující k eliminaci škod působených zvěří se až na malé výjimky tak dělo velmi málo. Ve své většině se ponejvíce spoléhá na odlov zvěře, což je sice vhodné, ale z hlediska stávajících požadavků málo účinné. Jde v podstatě o nejjednodušší cestu odporu, jak naplnit požadavky související se snížením rozsahu a výši škod.

Ve vědomí vlastníků (uživateli) honebních pozemků, ale i uživatelů honiteb jsou převažující ekonomické ukazatele, které lze do určité míry respektovat, ale na straně druhé to však mnohdy vede k opomíjení příčinných souvislostí vzniku a rozsahu škod zvěří, které jsou bezpochyby nezvratné a stávají se předmětem řešení.

Ve smyslu ustanovení odst. 3 § 54 zákona č. 449/2001 Sb. o myslivosti tvoří zvláštní složku působených škod zvláště chráněnými živočichy, které hradí stát. Jde o zvláště chráněné živočichy ve smyslu zákona č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených zvláště chráněnými živočichy a druhy zvěře, které nelze lovit podle mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána a které byly vyhlášeny ve Sbírce zákonů nebo Sbírce mezinárodních smluv nebo druhy zvěře, které jsou zvláště chráněnými živočichy podle zvláštních předpisů a nebyla-li k jejich lovu povolena výjimka jako například: bobr evropský, kočka divoká, los evropský, medvěd hnědý, rys ostrovid, vlk evropský, vydra říční, ale také ještěřba lesní, jeřábek, havran polní, káně, sojka obecná, tetřev hlušec a další.

Obecně je možné vyjádřit, že stěží zájmu vlastníků honebních pozemků (jejich uživatelů) a uživatelů honiteb se v mnoha případech odvíjí od vzájemných vztahů jmenovaných subjektů. Jedna z cest a možností, jak stávající situaci v oblasti škod působených zvěří na zemědělských pozemcích, polních plodinách a lesních kulturách řešit, je vzájemná dohoda deklarovaná pocitem odpovědnosti za škody zvěří jak ze strany vlastníků (uživatelů) honebních pozemků, tak i uživatelů honiteb. Při hledání možných variant a východisek, jak rozsah škod působených zvěří na

zemědělských pozemcích, polních plodinách a porostech ze strany odpovědných subjektů v budoucnu ovlivnit a řešit, je potřebné náležitou pozornost věnovat zejména následujícím otázkám.

a) Ze strany uživatelů honiteb je žádoucí:

- věnovat trvalou pozornost důslednému sledování početních stavů zvěře a její regulaci řešit průběžným odlovem s důrazem na zvěř, která se v lokalitě honitby na působených škodách podílí nejvyšším procentem. Zvěř, která není v honitbě plánována a na vzniklých škodách se v honitbě podílí, požádat orgán státní správy myslivosti o její mimořádný odlov;

- zásadním způsobem zkvalitnit sčítání zvěře, výsledky sčítání nezkrášlovat a vytvářet podmínky pro populační skladbu zvěře ovlivňující neúměrně navýšující stavy zvěře, čímž jsou vytvářeny i podmínky pro rozsah a četnost škod;
- náležitou pozornost věnovat účelnému rozmístění krmných zařízení;

- pravidelné předkládání zvěří vhodných krmiv a jeho množství;
- ve spolupráci s vlastníky (uživateli) honebních pozemků k eliminaci škod zvěří činit společná přiměřená opatření včetně snížení stavů zvěře, která se na škodách podílí. Uvedená opatření je nutné zakotvit do plánu mysliveckého hospodaření, který je třeba v průběhu kalendářního roku bezesbýtku realizovat a plnit.

b) Ze strany vlastníků (uživatelů) honebních pozemků je potřebné:

- v návaznosti na potenciální nebezpečí opakujících se škod působených zvěří na zemědělských pozemcích, polních plodinách a porostech kvalifikovaněji zvažovat jejich pěstování v ohrožených lokalitách;

Pokud tomu tak bude, je vhodné velké plochy osaté zemědělskými plodinami typu kukuřice, brambory a jiné uspořádat tak, aby v případě vzniklých škod a navýšených počtů zvěře mohla být uživateli honiteb úspěšně lovena. To však vyžaduje prokládat velké plochy plodinami nízkými, čímž by byly vytvořeny možnosti zvěř lépe pozorovat a lovit;

- ke snížení škod působených zvěří na honebních zemědělských pozemcích, polních plodinách a porostech vytvářet podél lesních masivů dělicí pruhy, kde bude možnost zvěř vnikající do zemědělských kultur jednak pozorovat, jednak také lovit;

- na výhodných místech, kde zvěř vniká do zemědělských kultur typu kukuřice, obilniny apod., vytvářet takzvané biopásky dotované MZe, které se osvědčují a poskytují zvěři dobré potravní podmínky;
- nepodceňovat sklízivové ztráty následným dosběrem kukuřičných palic, brambor aj., které zvěř následně vyhledává, a tím současně způso-

buje na honebních pozemcích mnohdy škody i velkého rozsahu;

- při uskladnění zemědělských plodin na honebních pozemcích dbát na řádné zajištění těchto plodin, a tím zabránit škodám zvěří, ke kterým taktéž často dochází;
- ve spolupráci s uživateli honiteb usilovat společným postupem k minimalizaci škod zvěří, které na honebních pozemcích porušováním (opomíjením) odpovědných subjektů vznikají.

Hledáme-li příčinné souvislosti s nárůstem působících škod zvěří na zemědělských pozemcích, polních plodinách a zemědělských porostech, je třeba, zvýraznit myšlenku, že k dané skutečnosti přispěla celá řada okolností, související se změnou naší krajiny, kde se zvěř nachází a žije.

Intenzivní využívání půdy pro pěstování obilnin, kukuřice, řepky, brambor a dalších druhů plodin na velkých plochách úzce souvisí a je hlavní příčinou nárůstu i samotných škod zvěří, která se v daných lokalitách nachází, zejména potom zvěře černé, která se na působených škodách podílí téměř devadesát procenty. Velkoplošné pěstování uvedených atraktivních plodin má sice svůj význam pro zeměděle z hlediska ekonomického, na straně druhé však vytváří pro černou zvěř výhodný kryt, zdroj potravy a i samotný klid před civilizovaným světem. Po vniknutí zejména černé zvěře do uvedených velkých ploch osatých plodinami typu kukuřice, řepky, brambor, pšenice apod. se zde zdržuje několik dnů, týdnů, ba dokonce i déle, čímž je pro značnou část roku výrazně snížena možnost zvěř odpozorovat a lovit.

Z výše uvedených skutečností vyplývá, že v mnohých regionech není vhodná struktura populace zvěře – především co se týče poměru pohlaví a věkové skladby. Což je mimo jiné i důsledek chybného mysliveckého hospodaření. V populaci je neúměrně zastoupení zvěře samičí a především mladé zvěře. Do procesu reprodukce se zapojuje mladá zvěř, často i ve věku lončáků. Zde je třeba spatřovat nárůst početních stavů černé zvěře, která drží v oblasti působených škod svůj primát.

Pojednání bylo součástí sborníku semináře pořádaného Zemědělským svazem ČR *Eliminace vlivu zemědělské činnosti na zvěř a ekosystémy a hodnocení škod zvěří na plodinách.*

Doc. Ing. Jan Milkulka, CSc.
Výzkumný ústav rostlinné výroby, v. v. i.

Ing. Antonín Machálek, CSc.
Výzkumný ústav zemědělské techniky, v. v. i.

Ing. Jan Štrobach, Ph.D.
Výzkumný ústav rostlinné výroby, v. v. i.

Česká technologická platforma pro zemědělství

VÚVEL

Česká technologická platforma pro zemědělství
ve spolupráci
s Výzkumným ústavem živočišné výroby, v. v. i.,
Českou zemědělskou univerzitou,
Mendelovou univerzitou v Brně,
firmou HIPRA,

a
Výzkumným ústavem veterinárního lékařství, v. v. i.,

si vás dovoluje pozvat na seminář se zahraničním odborníkem

Mastitidy u dojníc a *Streptococcus uberis*

Termín: 3. 10. 2019, 9–15 hod. (registrace 8.30 hod.)
Místo konání: ZD Krásná Hora nad Vltavou a. s.

Program:

Úvod

MVDr. Soňa Šlosárková, Ph.D. (VÚVEL)

Původci a výskyt klinických mastitid v ČR – srovnání plemen

MVDr. Petr Fleischer, Ph.D. (VÚVEL)

Streptococcus uberis – z prostředí, nakažlivý, či obojí
Andrew Biggs BVSc, MRCVS (The Vale Veterinary Group,
Devon, Velká Británie)

Mastitidy – nové výzvy a nové možnosti

MVDr. Zbyněk Dvořák (HIPRA)

Oběd

VOD Kámen – Naše cesta k prevenci mastitid

Ing. Petra Hlaváčková, MVDr. Jan Vobr

Klinické mastitidy, diagnostika, evidence, hodnocení

MVDr. Libor Borkovec (Zoetis ČR, s. r. o.)

Tlumení mastitid

Andrew Biggs BVSc, MRCVS (The Vale Veterinary Group,
Devon, Velká Británie)

Diskuse, závěr

Účast na semináři je bezplatná.

Maximální kapacita je 80 účastníků.

Registrujte se prosím na adrese: www.vri.cz/ctpz

Kontakt: vf-registrace@vri.cz; tel.: 773 756 631

Seminář je pořádán za podpory Ministerstva zemědělství
při České technologické platformě pro zemědělství.

Tradiční dožínky v Červených Janovicích

V sobotu 31. 8. 2019 pořádalo Zemědělské družstvo Červené Janovice ve spolupráci se společností AGRO Podlesí, a. s., už pátý ročník tradičních českých dožínků. Dožínková slavnost začala v dopoledních hodinách v kostele sv. Martina vysvěcením dožínkového věnce.

Poté se dožínkový průvod přesunul na fotbalové hřiště, kde byl připraven bohatý program pro děti i dospělé návštěvníky. Na hřišti převzal ředitel společnosti Ing. Jan Procházka, Ph.D., dožínkový věnec a oficiálně akci zahájil. Následovalo vymlácení obřadního zrní cepem. Poté se dostali ke slovu významní hosté. A po přednesených projevech následovala volná zábava. Byl připraven bohatý výběr jídla a pití a k poslechu hrála hudební skupina Laura. Sokol Červené Janovice připravil pro děti drobné hry a aktivity v dětském koutku. Dále mohly děti (i dospělí) navštívit stánek Zemědělství žije!, kde byly pro nejmenší připraveny poznávačky obrázků se zvířaty, rostlinami a zemědělskými stroji, pro ty větší byla nachystána poznávačka zemědělských plodin a semen. Všichni si také mohli projít naučnou stezku Napříč zemědělstvím a na 14 stanicích se dozvědět něco o chovu

hospodářských zvířat, rostlinné výroby a také o důležitosti oboru zemědělství. Pro děti byla též připravena soutěž v dojení makety krávy, která měla velký úspěch. Dále děti i dospělí ukázaly ukázky Králičího hopu, které zajistila studentka SZeS Čáslav. Během dopoledne měly děti možnost vidět představení loutkového divadla Jitky Novákové z Kolína. V rámci akce se představilo také několik regionálních prodejců se svými stánky.

V areálu společnosti bylo také možné zhlédnout výstavu současné a historické zemědělské techniky, ukázku složení krmiv a práci nového stroje – teleskopického manipulátoru Dieci. Letošní ročník červenojanovických dožínků se velmi vydařil, počasí přálo a akci navštívilo přes 800 návštěvníků.

Ing. Veronika Vraná
Zemědělský svaz ČR,
územní organizace Kutná Hora